

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 9Co/94/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1110235166
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 04. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Magdaléna Floreková
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2021:1110235166.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Magdalény Florekovej a členov senátu JUDr. Romana Huszára a JUDr. Zuzany Posluchovej v právnej veci žalobcu : A. M., nar. T. Xa, R., zastúpený JUDr. Petrom Vačokom, advokátom, Vazovova 9/A, Bratislava, proti žalovanej : Slovenská republika, zastúpená Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky, Štúrova 2, Bratislava, o náhradu škody spôsobenú pri výkone verejnej moci, na odvolanie žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I zo dňa 19. 3. 2019 č.k. 18C/86/2010 - 265, takto

rozhodol:

Odvolačný súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom vyhovujúcom výroku vo veci samej, týkajúcom sa zaplata náhrady nemajetkovej ujmy 5.200 € z m e ň u j e tak, že žalobu v tejto časti zamieta.

Žalovaná n e m á voči žalobcovi nárok na náhradu trov prvoinštančného ani odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1/ Uvedeným rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 554,68 € titulom náhrady škody (trovy trestného konania) a ďalej sumu 5.200 € titulom náhrady nemajetkovej ujmy, všetko v lehote 15 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku (žalobca sa domáhal priznania náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 10.000 €) žalobu žalobcu zamietol ako nedôvodnú. Žalobcovi zároveň priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 76 %. V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že sa žalobca žalobou podanou na tamojší súd dňa 18.08.2010 domáhal zaviazania žalovanej zast. Ministerstvom spravodlivosti SR a Generálnou prokuratúrou SR k náhrade škody spôsobenej pri výkone verejnej moci podľa zák.č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a to vo výške 554,68 € titulom náhrady trov právneho zastúpenia a vo výške 10.000 € titulom náhrady nemajetkovej ujmy. Oprávnenosť svojho nároku odôvodnil tým, že dňa 7.9.2005 mu bolo uznesením Okresného riaditeľstva PZ v Bratislave I, Úrad justičnej a kriminálnej polície, Oddelenie skráteneho vyšetrovania Staré mesto - západ, ČVS: ORP-564/SMz-OSV-B 1-2005 vznesené obvinenie pre trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 221 ods. 1 Trestného zákona č. 140/1961 Zb., poškodeného G. I., nar. 6. 9. 1974, trv. byt. Bratislava, Búdková 15, ktorému mal svojím konaním spôsobiť otras mozgu, poranenie krčnej chrbtice, početné hematómy na hlave, ktoré si vyžiadali lekárske ošetrenie s hospitalizáciou od 7.2. do 9.2.2005 a dĺžkou práceneschopnosti od 7.2 do 24.3.2005, teda 45 dní. Proti uvedenému uzneseniu podal v zákonnej lehote sťažnosť, nakoľko vyšetrovateľom popísaný skutkový priebeh trestného činu, ktorého sa mal údajne dopustiť, sa stal tak, že dňa 7.2. 2005 v čase o 16.07 hod. ho poškodený G. I. mal napadnúť a to tak, že ho chytil pod krk a úderom vsotil dovnútra jeho domu na Búdkovej ulici č. 13, a ohrozovať jeho aj za ním stojaceho suseda strelnou zbraňou, ktorou ho aj fyzicky napadol. G. I. bolo za popísaný skutok aj vznesené obvinenie Uznesením Okresného riaditeľstva PZ v Bratislave I, Úrad justičnej a kriminálnej polície, Oddelenie skráteneho vyšetrovania Staré mesto - západ. ČVS:ORP-359/Smz-OSV-B 1-2005 dňa 23.2.2005 pre trestný čin porušovania domovej slobody podľa § 238 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona

a dňa 7.12.2005 pre trestný čin násilia proti skupine obyvateľov alebo jednotlivcovi podľa § 197a ods. 1 Trestného zákona, ČVS: ORP-39Q3/SMz-OSV-B 1-2005. Okresné riaditeľstvo PZ v Bratislave I, Úrad justičnej a kriminálnej polície, Oddelenie skráteného vyšetrovania Staré mesto - západ, súčasne pre ten istý skutok vzniklo tri obvinenia, pričom výrokové vety uznesení o vznesení obvinení si navzájom odporujú, keď v tom istom čase a na tom istom mieste malo dôjsť k odlišnému priebehu tej istej udalosti. Vzhľadom k týmto skutočnostiam žalobca podal proti uzneseniu, ktorým mu bolo vznesené obvinenie sťažnosť, ktorú Okresná prokuratúra Bratislava I, pod číslom konania 3 Pv 205/05 - 20 dňa 7.11.2005, zamietla ako nedôvodnú. Naproti tomu na základe sťažnosti obvineného G. I. voči uzneseniu o vznesení obvinenia pre trestný čin porušovania domovej slobody podľa § 238 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona bolo Okresnou prokuratúrou Bratislava I, pod číslom konania 3 Pv 830/05 - 14, dňa 3. 1.2006 zrušené uznesenie o vznesení obvinenia ako nezákonné. Ako vyplýva z uznesení Okresnej prokuratúry Bratislava I, predmetné trestné veci dozorovala tá istá prokurátorka Okresnej prokuratúry Bratislava I, C.. E. C.. Vzhľadom k uvedenému podal dňa 17.2.2006 podnet na preskúmanie postupu prokurátorky Okresnej prokuratúry Bratislava I, C.. C. Jeho podnet bol zo strany Krajskej prokuratúry hodnotený ako podnet na preskúmanie postupu prokurátorky, žiadosť o odňatie veci Okresnej prokuratúre Bratislava I a námietka zaujatosti voči C.. C.. Prokurátorka Krajskej prokuratúry Bratislava C.. K. Q. pod spisovou značkou 2 Kpt 689/05 - 66 vyriešila jeho podnet na preskúmanie postupu prokurátorky tak, že nezistila v postupe prokurátorky konanie v rozpore so zákonom a pod spisovou značkou 2 Kpt 689/05 - 63 rozhodla, že trestnú vec obvineného G. I. Okresnej prokuratúre Bratislava I neodníma. O námietke zaujatosti rozhodla sama prokurátorka C.. C. pod spisovou značkou 3Pv 205/05 - 35 tak, že námietku zaujatosti zamietla. Žalobca súčasne zdôraznil, že uznesenie o vznesení obvinenia voči jeho osobe bolo vydané na základe výpovede poškodeného G. I. a jeho matky, pričom svedok H. G., ktorý nie je v žiadnom vzťahu ani s ním a ani s poškodeným I. v rámci svojej svedeckej výpovede potvrdzoval ním prezentované tvrdenia a naopak vyvracal tvrdenia poškodeného a jeho matky. Zároveň bol poverenému príslušníkovi PZ od začatia vyšetrovania k dispozícii aj kamerový záznam zobrazujúci celý priebeh sporného incidentu medzi ním a poškodeným. Tieto dôkazy však orgány činné v trestnom konaní nebrali do úvahy, hoci na ne opätovne vo svojich podaniach poukazoval.

2/ Po skončení vyšetrovania prokurátorka Okresnej prokuratúry Bratislava I, C.. E. C.Í. podala dňa 29.12.2005 voči žalobcovi na Okresný súd Bratislava 1 obžalobu. V predmetnej veci súd vydal trestný rozkaz sp.zn. 6T 137/2005 dňa 10.01.2006, ktorým žalobcu odsúdil za spáchanie trestného činu v zmysle obžaloby. Voči trestnému rozkazu žalobca podal odpor v dôsledku ktorého bol následne rozsudkom Okresného súdu Bratislava 1 zo dňa 13.07.2007 oslobodený. V rozsudku súd konštatoval, že to bol práve poškodený G. I., ktorý po verbálnom kontakte s obžalovaným, ako prvý tohto fyzicky napadol tak, že ho oboma rukami sotil do chodby jeho domu, následne aj on neoprávnene vošiel do domu, kde došlo ku vzájomnému napádaniu - pästnému súboju, ktorý vyvrcholil tým, že poškodený vytiahol svoju legálne držanú zbraň a touto viac krát udrel obžalovaného, počas toho sa mu aj vyhrážal zabitím a napokon z domu obžalovaného odišiel spolu so svojou matkou, ktorá taktiež neoprávnene krátko predtým vošla do domu obžalovaného. Uvedené mal súd za preukázané najmä na základe výpovede svedka H. G., o vierohodnosti ktorého nemal žiaden dôvod pochybovať, keďže išlo o nezainteresovaného svedka, pričom jeho výpoveď v podstatnej časti korešponduje aj s tým, čo vo svojej výpovedi uvádzal obžalovaný, ako aj na základe záznamu z bezpečnostnej kamery umiestnenej pred vchodom do domu obžalovaného a napokon aj s poukazom na to, že poškodený už bol pre predmetný skutok právoplatne odsúdený trestným rozkazom Okresného súdu Bratislava I zo dňa 5.5.2006 sp. zn. 1 T 33/06. Proti tomuto rozsudku sa odvolala prokurátorka Okresnej prokuratúry Bratislava I, C.. E. C., a to aj napriek vyššie spomenutej skutočnosti, že poškodený G. I. už bol právoplatne odsúdený pre predmetný skutok. Krajský súd ako súd odvolací odvolanie prokuratúry zamietol ako nedôvodné uznesením zo dňa 06.11.2007 sp. zn. 4To 82/2007.

3/ Žalobca v žalobe poukázal na to, že trestné stíhanie je veľmi vážnym zásahom do života každého obvineného. Obvinenému sa kladú za vinu skutky, ktoré spoločnosť považuje za najvážnejšie formy protispoločenského konania. Vznesenie obvinenia má ďalekosiahle následky v podobe zásahu do práv a cti obvineného. Obvinený je vystavený hrozbe obmedzenia základných slobôd v prípade dôvodov väzby, z vznesenia obvinenia mu vyplývajú administratívnoprávne obmedzenia, je diskriminovaný na trhu práce, čím je zasiahnuté do ústavnej rovnosti. Štát má záujem na ochrane pred lživými útokmi smerujúcimi k obvineniu zo spáchania trestného činu, dôkazom čoho je ustanovenie § 345 Trestného zákona, kde je zásah do chráneného objektu posudzovaný ako trestný čin krivého obvinenia. Ak sú aj splnené podmienky pre stíhanie konkrétnej osoby, tak zásah musí byť vykonaný len v miere nevyhnutnej

na dosiahnutie účelu, pričom treba rešpektovať dôstojnosť a súkromie. Kriminalizácia osoby žalobcu trvala niekoľko rokov, hoci od začiatku poukazoval na dôkazy, ktoré si osvojil Okresný súd Bratislava I a následne aj Krajský súd v Bratislave. Je nevyhnutné, aby orgány činné v trestnom konaní dôkladne a starostlivo zvažili všetky skutočnosti, ktorú sú v prospech a neprospech vznesenia obvinenia, a to vzhľadom na následky, ktoré ním môžu byť spôsobené. Podľa § 163 odseku 1 prvej vety Trestného poriadku v znení do 31. 12. 2005 „ak je na podklade zistených skutočností dostatočne odôvodnený záver, že trestný čin spáchala určitá osoba, vydá vyšetrovateľ alebo policajný orgán bez meškania uznesenie, že sa táto osoba stíha ako obvinený.“ V zmysle článku ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Žalobca bol však stíhaný na podklade rozhodnutia, ktoré bolo vydané v rozpore so zákonom, nakoľko nevychádzalo zo všetkých predložených dôkazov. Podľa § 2 ods. 5 Trestného poriadku: „Orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol náležite zistený skutkový stav veci, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie. S rovnakou starostlivosťou objasňujú okolnosti svedčiace proti obvinenému, ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech, a v oboch smeroch vykonávajú dôkazy, nečakajúc na návrh strán.“ Vzhľadom na postup vyšetrovateľa Okresnej prokuratúry Bratislava I má za to, že citovaná zásada trestného konania nebola dodržaná. Je nemysliteľné, aby pre ten istý skutok boli stíhané rôzne osoby a rozličným popisom skutkového priebehu trestného činu. Zároveň nemožno hovoriť o zachovaní zásady nezávislosti, keď tá istá prokurátorka dozoruje trestné veci medzi totožnými subjektmi trestného konania. Rozhodnutiami a postupom orgánov činných v trestnom konaní bol poškodený vo svojich ústavných právach. V zmysle článku 46 ods. 3 Ústavy má každý právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom. Ide tu o objektívnu zodpovednosť štátu za zásah do oblasti chráneného záujmu, predovšetkým pokiaľ ide o základné ústavné práva.

4/ Žalobca za nezákonné rozhodnutie považuje uznesenie o vznesení obvinenia zo dňa 07.09.2005 uznesenie Okresnej prokuratúry Bratislava zo dňa 7.1.2005, ktorým mu bola zamietnutá sťažnosť proti uzneseniu o vznesení obvinenia a Trestný rozkaz Okresného súdu Bratislava I sp. zn.: 6T 137/2005, zo dňa 10.1.2006. V tejto súvislosti poukazuje na judikát Najvyššieho súdu SR zo dňa 28.6.1993, sp. zn. 1 Cdo 53/93, podľa ktorého: „Ten, proti komu bolo trestné stíhanie zastavené, alebo ten, kto bol spod obžaloby oslobodený, má pri splnení ďalších zákonných predpokladov, podľa ustanovení § 1 až § 4 zákona č. 58/1969 Zb. zásadne právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia. Takéto právo má aj vtedy, ak v súvislosti s rozhodnutím orgánu činného v trestnom konaní, ktoré nie je v súlade so zákonom, vynaložil náklady na trovy nutnej obhajoby a to bez zreteľa na to, či mu bol obhajca ustanovený, alebo si ho zvolil sám.“ Za nesprávny úradný postup považuje spôsob, akým Krajská prokuratúra Bratislava vybavila podnet na preskúmanie postupu prokurátorky, podanie obžaloby a podanie odvolania. V zmysle Rozsudku Najvyššieho súdu SR, sp. zn.: 4Cdo 60/2003 : „Nesprávnym úradným postupom podľa § 18 zákona č. 58/1969 Zb. môže byť akákoľvek činnosť spojená s výkonom právomoci určitého štátneho orgánu, ak pri tomto výkone alebo v súvislosti s ním dôjde k porušeniu pravidiel ustanovených právnymi normami.“ Konaním Okresnej prokuratúry Bratislava I došlo k porušeniu zásady trestného konania uvedenej v § 2 ods. 5 Trestného poriadku. Žalobca mal za to, že v danom prípade iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadostučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonnými rozhodnutiami a nesprávnym úradným postupom najmä vzhľadom na závažnosť nesprávneho úradného postupu, a teda si uplatňuje aj uhradenie nemajetkovej ujmy v peniazoch. S poukazom na vyššie popísané okolnosti si uplatnil úhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 10.000 € a škodu v podobe trov právneho zastúpenia vo výške 554,68 €.

5/ So žiadosťou o predbežné prerokovanie náhrady škody podľa § 16 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. sa žalobca obrátil na Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky dňa 14.5.2010. Ministerstvo spravodlivosti SR na túto žiadosť reagovalo písomným oznámením, že posúdenie žiadosti v časti nespadá s poukazom na § 4 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. do pôsobnosti tohto Ministerstva spravodlivosti SR a preto ju žiadosť postúpilo Generálnej prokuratúre SR. Generálna prokuratúra SR žiadosť zamietla, keďže podľa jej názoru produkované dôkazy a zistený skutkový stav neodôvodňovali prokuratúre iný postup, ako ten, ktorý bol zvolený. Takýto záver je však v zjavnom rozpore s právoplatným rozsudkom Okresného súdu Bratislava I. S poukazom na uvedené žalobca žiadal, aby súd jeho nároku vyhovel v plnom rozsahu. Súd prvej inštancie v predmetnej veci vykonal dokazovanie oboznámením sa s listinnými dôkazmi, výsluchmi žalobcu a žalobcom navrhnutých svedkov, oboznámením sa s vyjadreniami sporových strán k predmetu sporu a v poradí prvým rozsudkom zo dňa 31.03.2015 č.k. 18C 86/2010-162 žalobu v celom rozsahu zamietol z dôvodu, že k neoprávnenému zásahu do osobnostných

práv došlo najneskôr podaním obžaloby na súd a keďže žalobca si uplatnil nárok na náhradu škody podaním žaloby na súd až 18.08.2010, tak je jeho nárok premlčaný.

6/ Na základe odvolania žalobcu rozsudok prvostupňového súdu bol uznesením Krajského súdu v Bratislave č.k. 9Co 279/2016 - 195 zo dňa 28.02.2018 zrušený a vec bola vrátená prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia v prvom rade poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR zo 14. októbra 2015 sp. zn. 8 Cdo 289/2014, ktorý bol uverejnený v Zbierke stanovísk NS a súdov SR 1/2016 pod číslom R 6/2016, v ktorom bol prijatý záver, že ak v trestnom konaní, ktoré sa neskončilo právoplatným odsúdením obžalovaného, prokurátor zamietol, sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa Policajného zboru alebo povereného príslušníka Policajného zboru a podal v trestnej veci obžalobu príslušnému súdu, orgánom konajúcim v mene štátu vo veci náhrady škody podľa § 4 ods. 1 písm. f/ zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení zákona č. 412/2012 Z.z. je od 1. januára 2013 Generálna prokuratúra Slovenskej republiky. Tým jednoznačne označil za orgán oprávnený zastupovať žalovaných v predmetnom konaní Generálnu prokuratúru SR. Taktiež vyslovil právny názor, podľa ktorého s poukazom na judikatúru Najvyššieho súdu SR, je potrebné posudzovať za nezákonné rozhodnutie nielen uznesenie o vznesení obvinenia zrušené na základe sťažnosti podanej proti uzneseniu, ale aj uznesenie v prípade ktorého bola sťažnosť voči nemu zamietnutá a to s poukazom na výsledok trestného konania, ak bol poškodený spod obžaloby oslobodený. V zmysle uvedeného žalobcovi vzniklo právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Žalobca si ako škodu uplatňuje náhradu trov obhajoby, pričom nie je podstatné, či sa jedná o prípad nutnej obhajoby, nakoľko základným kritériom pre posúdenie opodstatnenosti nároku je, či vynaložené trovy v trestnom konaní sú v príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím. Taktiež je potrebné skúmať či na strane žalobcu došlo k vzniku škody, tak ako je definovaná v § 442 Obč.zák. v čase uplatnenia nároku na náhradu škody voči štátu. V prípade nemajetkovej ujmy je potrebné ujasniť, na základe akého právneho základu nároku si žalobca náhradu nemajetkovej ujmy uplatňuje.

7/ V intenciách rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave prvoinštančný súd na pojednávaní konanom dňa 15.11.2018 vyhlásil uznesenie, ktorým určil, že v konaní bude pokračovať s Generálnou prokuratúrou SR, ako orgánom oprávneným zastupovať žalovaných v predmetnom spore.

8/ Žalobca na pojednávaní konanom dňa 15.11.2018 sa vyjadril v súvislosti s rozhodnutím odvolacieho súdu k otázke trov konania a nemajetkovej ujmy. Pokiaľ ide o trovy konania ich úhradu žalobcom vie doložiť faktúrou, príjmovým pokladničným dokladom a špecifikáciu úkonov ich rozpisom, ktorý tvoril prílohu faktúry. Pokiaľ ide o nemajetkovú ujmu túto si žalobca uplatňuje na základe nezákonného rozhodnutia, ktorým je uznesenie o vznesení obvinenia a následného nezákonného postupu prokuratúry vo vzťahu k zamietnutiu sťažnosti voči vzneseniu obvinenia, v podaní obžaloby a odvolania voči oslobodzujúcemu rozsudku.

9/ Žalovaná zast. Generálnou prokuratúrou SR na pojednávaní dňa 15.11.2018 navrhla podanú žalobu v celom rozsahu zamietnuť, keďže neexistuje nezákonné rozhodnutie ako základný predpoklad pre priznanie náhrady škody. Bolo výlučne v kompetencii príslušného súdu ako rozhodne po podaní obžaloby a teda či skutku sa obžalovaný t.j. žalobca dopustil. Čo sa týka trov konania k týmto sa vyjadriť žalovaná doposiaľ nevie, lebo samotné vyčíslenie trov konania bez zdokladovania zo strany žalobcu nie je možné rozporovať. Pokiaľ ide o uplatnenú nemajetkovú ujmu, ktorá mala vzniknúť z titulu žalobcom uplatneného na základe nezákonného postupu tento neexistuje z dôvodu, že postup, ktorý bol označený za nezákonný bol nadriadenou prokuratúrou preskúmaný a nebolo skonštatované, že by išlo nezákonný postup prokurátora Okresnej prokuratúry Bratislava I. Tu poukázala aj na skutočnosť že v tejto veci absentuje rozhodnutie príslušného orgánu, že namietaný postup je nezákonný a túto otázku v predmetnom konaní nemôže súd v civilnom konaní preskúmať. Pokiaľ by však súd prvej inštancie sa nestotožnil z vyššie uvedeným z opatrnosti vzniesla námietku premlčania a to z tohto dôvodu, že žalobca si nárok za nemajetkovú ujmu v žalobe uplatnil za nesprávny úradný postup pričom žaloba bola podaná 18.08.2010 pričom samotný nezákonný postup mal byť Krajskou prokuratúrou preskúmaný 15.03.2006.

10/ Žalobca podaním doručeným súdu dňa 28.01.2019 doplnil svoje zdôvodnenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v ktorom poukázal na to, že ust. § 17 ods. 2 zák.č. 514/2003 Z.z. jednoznačne priznáva nárok na náhradu nemajetkovej ujmy kedy samotné konštatovanie porušenia práva nie je

dostatočným zadosťučinením a to iba v tom prípade, ak vzniknutú ujmu nie je možné uspokojiť inak, teda až po zvážení ostatných satisfakčných prostriedkov. To znamená, že v prípade uplatňovania si nároku na nemajetkovú ujmu je nutné porušenie objektívneho práva, v príčinnej súvislosti s ktorým by došlo k tak závažnému zásahu do osobnostných práv, ktorý by odôvodňoval priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch vzhľadom na následky spôsobené týmto porušením. Z obsahu odôvodnenia rozsudku Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 6 Co/589/2015 zo dňa 13. 06.2016 plynie právny názor, podľa ktorého ten voči komu sa vedie trestné konanie, považuje sa podľa čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 40 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd za nevinného, kým súd nevysloví právoplatným odsudzujúcim rozsudkom jeho vinu. Rozhodovaniu súdu o vine predchádza vznesenie obvinenia a vedenie trestného stíhania. Ak skončilo trestné stíhanie právoplatným odsudzujúcim rozsudkom súdu, nepochybne bolo obvinenie vznesené dôvodne. V ostatných prípadoch bolo trestné stíhanie vedené proti osobe, ktorá sa za nevinnú nielen po celý čas považovala, ale nevinnou aj bola. Nevinný sa vnútorne ťažko vyrovnáva so vznesením obvinenia a hrozbou trestu i vykonávaním úkonov trestného konania. Jeho prežívanie trestného stíhania je zvýrazňované neúspechom podávaných sťažností, trestné stíhanie vníma ako prejav arogancie moci. Za spôsobenú škodu očakáva náhradu a za nemajetkovú ujmu satisfakciu. Možno teda ustáliť, že v každom prípade vznesenia obvinenia, ak sa trestné stíhanie neskončilo právoplatným odsudzujúcim rozsudkom súdu, musí byť uznesenie o vznesení obvinenia považované za nezákonné rozhodnutie (bolo vznesené nevinnému), bez ohľadu na to, ako sa vec javila policajtom v čase vydania rozhodnutia a keďže kontrolou zákonnosti ktorého prokuratúra z titulu dozoru nad vyšetrovaním nezistila pochybenie vyšetrovacích orgánov a tým v osobe poškodeného umocnila obavu a strádania z trestnoprávneho postihu. Rozhodujúce je, že nakoniec sa posúdenie veci policajtom ukázalo nesprávnym, pretože sa nepreukázalo, že obvinený skutok spáchal, že sa tento vôbec stal alebo je trestným činom. Štát musí byť potom povinný reparovať nevinnému všetky následky spôsobené trestným stíhaním a nahradiť mu nielen vzniknutú škodu, ale i nemajetkovú ujmu. Zhodný právny názor (aký vyslovil Krajský súd Bratislava) zastáva aj Ústavný súd ČR, pričom v náleze sp. zn. IV.ÚS 428/05 (N 185/43 SbNU 115) uviedol, že samotné trestné stíhanie je spôsobilé vyvolať dokonca vznik nemateriálnej ujmy. Aj Krajský súd Trenčín v rozsudku sp. zn. 5 Co/104/2018 zaujal právny názor, že trestné stíhanie, ktoré bolo realizované v rozpore so zákonom, resp. s ústavným poriadkom, je spôsobilé vyvolať vedľa vzniku materiálnej škody aj vznik nemateriálnej ujmy vo sfére osobnostných práv. V tejto súvislosti žalobca zastáva právny názor, že v prípade trestného konania, ktoré sa skončilo inak než právoplatným odsúdením, ujma môže vzniknúť i v dôsledku samotného nezákonného obvinenia a vedenia trestného konania voči poškodenému. Trestné konanie negatívne ovplyvňovalo osobný život žalobcu ako trestne stíhaného, na ktorého sa síce do okamihu právoplatnosti meritórneho rozhodnutia prihliada ako na nevinného, ale už samotný fakt trestného stíhania bolo viacročnou psychickou záťažou pre žalobcu ako obvineného. Trestné stíhanie výrazne zasahovalo do súkromného a osobného života žalobcu, do jeho cti a dobrej povesti a to tým skôr, ak sa jednalo o obvinenie nepravdivé, ktoré bolo na účely zák. č. 514/2003 Z. z. zrušené až právoplatným oslobodzujúcim rozsudkom súdu. Tiež je potrebné na účely posúdenia nemajetkovej ujmy prihliadnuť aj na celkovú dĺžku trestného stíhania žalobcu. Nezákonným trestným stíhaním žalobcu zo strany štátu došlo k výraznému neprimeranému zásahu do integrity osobnosti žalobcu, ktorý na jeho osobe zanechal negatívne následky. Zároveň však je potrebné zohľadniť aj tú skutočnosť, že žalobca sa v trestnom konaní označeného skutku, ktorý sa mu kládol za vinu, skutočne dopustil, hoci jeho konanie nenapĺňalo znaky trestného činu. Uvedená skutočnosť síce nemôže odôvodňovať nepriznanie samotnej nemajetkovej ujmy (ako už bolo uvedené vyššie, zavinenie obvineného na začatí trestného stíhania nemožno vidieť v tom, že osoba sa dopustila skutku, pre ktorý bola stíhaná, ktorý však ako bolo v priebehu trestného stíhania zistené, nenapĺňoval znaky trestného činu), avšak môže byť okolnosťou ovplyvňujúcou výšku priznanej nemajetkovej ujmy, a to okolnosťou za ktorej došlo k neoprávnenému zásahu vyvolávajúcemu závažnosť vzniknutej ujmy (§ 17 ods. 3 písm. b) zákona č. 514/2003 Z. z. Nemajetková ujma má byť určitou úhradou za protiprávny stav, ktorý spôsobil nenapraviteľnú ujmu v nemajetkovej sfére dotknutej osoby. Potreba odškodniť žalobcu za viacročné morálne poškodenie jeho osoby v dôsledku viacročného trestného stíhania aj s zhoršením kvality života žalobcu počas doby trestného stíhania umožňuje v kontexte citovanej rozhodovacej praxe súdov priznať aj náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle žalobného petitu. Z tu uvedených skutočností a dôvodov je potrebné s primeraným prihliadnutím na právny názor vyslovený v rozsudku Krajského súdu Bratislava, sp. zn. 6Co/589/2015 zo 13.6.2016 žalobcovi priznať náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle žalobného petitu.

11/ Súd prvej inštancie poukazoval na to, že základným predpokladom uplatnenia nároku na náhradu škody zo zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci je jeho prvotné uplatnenie

podľa § 15 a nasl. zák.č. 514/2003 Z.z. u orgánu štátu, ktorý je oprávnený oprávnenosť nároku posúdiť. Pokiaľ štátny orgán zistí, že posúdenie nároku spadá do kompetencie iného orgánu tomuto žiadosť bezodkladne postúpi o čom následne poškodenú osobu informuje. V danom prípade bolo preukázané, že písomným podaním zo dňa 20.04.2010 doručeným MS SR si žalobca uplatnil nárok na náhradu škody na základe totožných skutkových dôvodov aké uviedol v žalobe. Jeho žiadosť bola postúpená Generálnej prokuratúre SR, ktorá listom zo dňa 02.07.2010 žalobcovi oznámila, že jeho nárok vyhodnotila ako neoprávnený. Ďalej po právnej stránke oprel súd prvej inštancie svoje rozhodnutie o ust. § 3 ods. 1 písm. a/, ods. 2, § 4 ods. 1 písm. b/, písm. f/, § 5 ods. 1, § 6 ods. 1, § 17, § 18 ods. 1, ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z.

12/ V predmetnom konaní bolo preukázané, že žalobca podal proti uzneseniu o vznesení obvinenia zo dňa 07.09.2005 č. ČVS: ORP-564/SMz-OSV-B 1-2005 sťažnosť zo dňa 22.09.2005, ktorá bola rozhodnutím okresného prokurátora zamietnutá ako i skutočnosť, že v konečnom dôsledku bol spod obžaloby v plnom rozsahu oslobodený rozsudkom Okresného súdu Bratislava I č.k. 6T 137/2005 zo dňa 13.07.2007 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave sp.zn. 4To 82/2007 zo dňa 06.11.2007, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 06.11.2007. Oslobodenie spod obžaloby má samo o sebe taký istý význam a účinok ako zrušenie uznesenia po začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia alebo rozhodnutia o väzbe. Na jednej strane je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní vyšetrovať a stíhať trestnú činnosť, na druhej strane sa štát nemôže zbaviť zodpovednosti za postup týchto orgánov, ak sa ich postup ukáže ako mylný zasahujúci do základných práv subjektu chránených Ústavou. V takejto situácii nie je rozhodné, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo (rozsudok NS SR sp.zn. 4M Cdo 15/2009, R 37/2014). Oslobodenie spod obžaloby preukázalo nedôvodnosť trestného stíhania ako prostriedku vedúceho k vyšetreniu údajnej trestnej činnosti žalobcu. Vzhľadom k uvedenému sa súd nestotožnil s právnou argumentáciou žalovanej ohľadom absencie právneho základu uplatneného nároku, nakoľko v dôsledku právoplatného oslobodzujúceho rozsudku žalobcu spod obžaloby sa uznesenie o vznesení obvinenia a začatí trestného stíhania stalo nezákonným rozhodnutím, ktoré zakladá právny nárok osoby poškodenej na náhradu škody.

13/ V prípade uplatneného nároku na náhradu škody (spočívajúcej v trovách trestného konania v sume 554,68 €) dospel súd prvej inštancie k záveru, že všetky predpoklady vzniku škody ako i podmienky pre uplatnenie tohto nároku boli splnené. Pri skúmaní rozsahu škody súd vychádzal z predloženého vyúčtovania nákladov spojených so zastupovaním žalobcu v trestnom konaní ako i z jednotlivých listinných dôkazov deklarujúcich účasť obhajcu žalobcu v trestnom konaní na jednotlivých úkonoch tvoriacich predmet vyúčtovania odmeny. Žalobca súdu prostredníctvom listinných dôkazov preukázal výšku trov spojených s obhajobou v trestnom konaní vedenom voči jeho osobe ako aj ich účelnosť. Z predloženej faktúry č. 3414 ako aj jej prílohy súd zistil, že obhajca žalobcu v trestnom konaní si účtoval trovy za 9 úkonov v celkovej výške spolu s paušalom 554,68 €. Žalobca súčasne súdu predložil príjmový pokladničný doklad z ktorého súd zistil, že dňa 04.07.2014 v hotovosti fakturovanú sumu obhajcovi uhradil. Odmena bola účtovaná podľa vyhl. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb Výška účtovaných nákladov na trovy obhajoby bola zo strany žalovanej spochybnená s poukazom na to, že bol použitý za rok 2005, 2006, 2007 nesprávny výpočtový základ. Súd pri skúmaní správnosti výpočtu dospel k záveru, že argumentácia žalovanej nie je oprávnená, nakoľko výpočtový základ pre jednotlivé právne úkony ako aj paušálne náhrady bol stanovený v správnej výške (výpočtový základ pre rok 2005 = 498,17 €, pre rok 2006 = 543,75 €, 2007 = 591,58 €).

14/ V prípade náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú žalobca uplatňoval vo výške 10.000 €, dospel súd prvej inštancie k záveru o jej čiastočnej dôvodnosti. Žalobca si v konaní uplatnil nemajetkovú ujmu vo výške 10.000 € v súvislosti s nezákonným rozhodnutím t.j. uznesením o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia, nakoľko od nich sa odvíja kriminalizácia jeho osoby ako aj ďalšie rozhodnutia a postupy orgánov činných v trestnom konaní, ktoré prispeli k trvaniu protiprávneho stavu voči jeho osobe po dobu 5 rokov, v dôsledku čoho došlo k neoprávnenému zásahu do jeho osobnostných práv. Trestné konanie vedené voči jeho osobe vnímal žalobca ako krivdu, nakoľko existovali dôkazy, ktoré vylučovali protiprávnosť jeho konania a na ktorých bol zdokumentovaný celý incident. Vedenie trestného konania psychicky poznačilo nielen jeho osobu ale aj blízku rodinu ako rodičov G. M. a otca G. M., sestru B. Š., ktorí zhodne v rámci svedeckých výpovedí potvrdili, že uvedená situácia pôsobila na nich stresovo, nakoľko členovia ich rodiny nikdy predtým neboli označení za páchatelov trestnej činnosti, nebolo voči nim vedené trestné konanie. Vzhľadom k tomu ako sa trestná vec vyvíjala mali obavu, že žalobca bude odsúdený, čo by negatívne poznačilo jeho život, keďže vždy patril medzi

dobrych žiakov, vo svojej profesii dosiahol aj úspech v zahraničí. Pri posudzovaní oprávnenosti nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy súd prvej inštancie vychádzal z ústavného práva jednotlivca domáhať sa náhrady škody v prípade nezákonného rozhodnutia alebo nesprávneho úradného postupu. Ústavnoprávny základ nároku jednotlivca na náhradu škody v prípade trestného stíhania, ktoré je skončené oslobodením spod obžaloby, je potrebné hľadať vo všeobecnej rovine v čl. 46 ods.3 Ústavy SR, teda v princípoch materiálneho právneho štátu. Ak má byť štát považovaný za právny štát, musí niesť objektívnu zodpovednosť za konanie svojich orgánov, ktorými zasahujú do základných práv jednotlivca. Na jednej strane je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní vyšetrovať a stíhať trestnú činnosť, na druhej strane sa štát nemôže zbaviť zodpovednosti za postup týchto orgánov, pokiaľ sa ukáže ako mylný. V takejto situácii nie je rozhodné, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie skutočne v trestnom konaní potvrdilo (nález ÚS ČR sp. zn. II. ÚS 590/08).

15/ Prvoinštančný súd poukazoval v odôvodnení svojho rozsudku na to, že každé trestné konanie ovplyvňuje osobný život trestne stíhaného, na ktorého je síce do meritórneho rozhodnutia vo veci samej hladené ako na nevinného, avšak samotný fakt trestného stíhania je záťažou pre každého obvineného. Už samotné trestné stíhanie výrazne zasahuje do súkromného života, pracovného a osobného života jednotlivca, do jeho cti a dobrej povesti, nežije v izolácii, musí sa nielen sám o sebe vysporiadať so stresmi a obavami z dopadu na jeho život, ale musí čeliť aj spoločenskému prostrediu pred ktorým táto skutočnosť nezostane utajená. Zásah je tým skôr intenzívnejší, pokiaľ nepatrí medzi delikventov a nemá kriminálnu minulosť ak sa preukáže, že bol protizákonný a z právoplatného súdneho rozhodnutia navyše vyplynie, že skutok z ktorého je jednotlivec obvinený nie je trestným činom tak, ako to bolo aj v danom prípade, kedy súd v odôvodnení rozsudku konštatoval, že konanie žalobcu bolo konaním v nutnej obrane, pričom obrana bola primeraná. Vzhľadom k tomu, že nutná obrana vylučuje trestnosť činu, predmetný skutok za ktorý bol žalobca trestne stíhaný, nebol trestným činom. S poukazom na vyššie uvedené závery dospel súd prvej inštancie k záveru, že nárok žalobcu na nemajetkovú ujmu je daný a samotné konštatovanie porušenie práva nie je dostačujúcim zadosťučinením.

16/ Pokiaľ ide o samotnú výšku nároku, túto súd posudzoval z hľadiska podmienok stanovených v § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z. avšak v znení zákona č. 412/2012 Z.z. podľa ktorého výška náhrady nemajetkovej ujmy priznaná podľa § 17 ods. 2 tohto zákona nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu (pričom osobitným predpisom sa tu podľa poznámky pod čiarou rozumie zákon č. 215/2006 Z.z.) a to v súlade s rozhodnutím NS SR sp.zn. 3Cdo/19/2018, ktorý v odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval nasledovné : „Zákonom č. 412/2012 Z.z. bol stanovený maximálny limit výšky náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Na záveroch najvyššieho súdu o povinnosti všeobecného súdu určiť primeranú výšku náhrady spôsobenej nezákonným rozhodnutím po zohľadnení iných právnych predpisov slovenského právneho poriadku upravujúcich odškodnenie, ako aj judikatúry ústavného súdu a ESLP, ku ktorým dospel najvyšší súd skôr už v rozhodnutiach, v ktorých bol uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 58/1969 Zb., nezmenili neskôr nič ani zákon č. 5 17/2008 Z.z., ani zákon č. 412/2012 Z.z. Určenie maximálnej hranice náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím v zmysle zákona č. 412/2012 Z.z. tak, aby priznaná náhrada nebola vyššia ako náhrada za ujmu, ktorú utrpeli obeť trestných činov, je pokračovaním v už nastolenom trende legislatívnych úprav pod vplyvom rozhodnutí ESLP. ESLP zdôraznil, že pri určovaní výšky náhrady za porušenie osobnostných práv musí byť zohľadnená výška náhrady, ktorá je priznávaná za telesné zranenia alebo ktorá je priznávaná obeť násilných činov, pričom náhrada za porušenie iných osobnostných práv by nemala bez existencie závažných a dostatočných dôvodov prevyšovať maximálnu výšku náhrady priznávanú za telesné zranenia alebo násilné činy (napr. Iltalehti a Karhuvaara v. Fínsko).“ Z uvedených dôvodov nemožno pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy aplikovať zásadu zákazu retroaktivity a výšku nemajetkovej ujmy posudzovať podľa právnych noriem platných a účinných v čase, kedy došlo ku skutkovým okolnostiam zakladajúcim nárok na náhradu škody voči štátu. Pri určení výšky nemajetkovej ujmy súd vychádzal z ustanovení zákona č. 215/2006 Z.z. v znení novely zák.č. 274/2017 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi, ktorý v § 13 stanovuje, že odškodnenie obeť trestných činov nesmie presiahnuť 50 x minimálnej mzdy. Vzhľadom k neaplikácii zásady zákazu retroaktivity z hľadiska použitia právnej normy od ktorej sa má odvíjať výpočet výšky nemajetkovej ujmy, súd pri jej výpočte vychádzal z minimálnej mzdy stanovenej, v súlade so zákonom o minimálnej mzde, na rok 2019, t.j. platnej v čase rozhodovania o nároku žalobcu, určenej vo výške

520 €/mesiac a priznal žalobcovi titulom odškodnenia 5.200 €, t.j. desaťnásobok minimálnej mzdy, čo považuje za primeranú satisfakciu za ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím.

17/ O trovách konania súd rozhodoval podľa § 255 ods.1 CSP podľa zásady úspechu, a priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania vo výške 76 %, keď ohľadom náhrady škody materiálnej ujmy mal žalobca úspech 100%, v prípade nemateriálnej ujmy 52 %.

18/ Uvedený rozsudok napadla včas podaným odvolaním žalovaná; jej odvolanie smerovalo proti výroku rozsudku, ktorým súd prvej inštancie priznal žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy 5.200 €, z dôvodu, že súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, a z dôvodu, že jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, ako aj z dôvodu, že jeho rozhodnutie v napadnutej časti je nepreskúmateľné a tým arbitrárne. Žalovaná v odvolaní poukazovala na to, že žalobca sa podanou žalobou domáhal voči žalovanej zaplata sumy 554,68 € titulom náhrady trov právneho zastúpenia a titulom náhrady nemajetkovej ujmy sumy 10.000 €, spôsobenej nezákonným rozhodnutím; žiadal tiež priznať mu náhradu trov konania. Žalovaná v odvolaní uvádza, že vyjadrenie žalobcu, týkajúce sa ním uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy, prevzalo argumentáciu z odôvodnenia rozsudku Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 6Co/589/2015. Uvedený rozsudok Krajského súdu v texte pojednáva nielen o dôvodnosti priznania nemajetkovej ujmy ale ako sa v ňom uvádza : „...náhrada nemajetkovej ujmy má slúžiť ku kompenzácii stavu právnej neistoty, do ktorej bola osoba v dôsledku neprimeranej dĺžky (trestného) konania uvedená a v ktorej bola udržovaná. Ide o psychickú kategóriu, ktorej hĺbka a dosah sú náročne preukázateľné, aj preto by bolo nadbytočné zisťovať ich prostredníctvom výsluchu účastníka (R 58/2011) alebo psychologickými alebo psychiatrickými posudkami (uznesenie NS ČR sp. zn. 30Cdo/3007/2010). Ak potom ide o výšku odškodnenia za rok trvania konania, táto by sa mala pohybovať od 600 € do 800 €, pričom však prvé dva roky trvania konania postačuje odškodiť nižšou čiastkou, pretože každé konanie nejaký čas trvá. K hornej hranici sa suma priblíži, napríklad v prípade extrémne dlhého konania (viď stanovisko NS ČR sp. zn. Cpjn 206/2010, R 58/2011).“

19/ Žalovaná v súvislosti s uvedenou argumentáciou poukázala na to, že Krajský súd v Bratislave, resp. žalobca svoje vyjadrenie opiera o odôvodnenie uznesenia NS ČR z 31. 8. 2011, pričom toto uznesenie sa vzťahuje na primerané zadosťučinenie za nemajetkovú ujmu vzniknutú nesprávnym úradným postupom štátu v správnom konaní. Rovnako tak stanovisko NS ČR sp. zn. Cpjn 206/2010 sa týka nevydania rozhodnutia v primeranej lehote, t.j. za prieťahy v konaní, pričom obe vyššie spomenuté rozhodnutia súdov v Českej republike reflektujú na právny poriadok Českej republiky, za platnosti a účinnosti inej právnej úpravy, než aká je platná a účinná v Slovenskej republike. Žalovaná namietala v odvolaní, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy považuje s poukazom na ust. § 17 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z. za neopodstatnený, keďže žalobca v konaní žiadnym spôsobom nepreukázal existenciu takých následkov spôsobených trestným stíhaním, ktoré mu mali vzniknúť, či už v súkromnom živote alebo v spoločenskom uplatnení, ktoré by odôvodňovali vznik nemajetkovej ujmy. Súd prvej inštancie odôvodnenie v bode 25 svojho rozsudku opiera o nález ÚS Českej republiky, ktorý opäť reflektuje právny poriadok Českej republiky, za platnosti a účinnosti inej právnej úpravy ako je platná a účinná v Slovenskej republike. V bode 23 svojho rozhodnutia súd prvej inštancie uvádza, že samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, zákonodarca stanovil kritériá na určenie jej výšky v peniazoch. Žalovaná uviedla v odvolaní, že základným predpokladom pre uplatnenie nemajetkovej satisfakcie je existencia nemajetkovej ujmy, teda skutočnosť, že došlo k neoprávnenému zásahu a nemajetková ujma už vznikla, ako aj preukázanie, že zásah vyvolal závažné následky v súkromnom živote poškodeného a v jeho spoločenskom uplatnení, prípadne ďalších skutočností a to predovšetkým z dôvodu ustálenia výšky takejto peňažnej náhrady. súd môže náhradu nemajetkovej ujmy priznať iba vtedy, ak sa v konaní preukáže, že prišlo ku skutočnému závažnému následku na poškodenom a tento zásah mal značnú intenzitu. Preukázanie vzniku závažných následkov zaťažuje poškodeného, v danom prípade žalobcu; on nesie dôkazné bremeno a je povinný preukázať vznik následkov, ktoré odôvodňujú priznanie nemajetkovej ujmy. V danom prípade súd priznal náhradu nemajetkovej ujmy len na základe ničím nepreukázaných tvrdení žalobcu, resp. len na základe výpovede rodinných príslušníkov žalobcu, ktorí ale neuviedli žiadne relevantné skutočnosti. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia v rozpore s ust. § 220 ods. 2 CSP ani neuviedol, na základe ktorých dôkazov mal preukázané skutočnosti, ktoré by zakladali dôvodnosť priznania nemajetkovej ujmy; súd uviedol, že vychádzal z ustanovení zákona č. 215/2006 Z.z. v znení novely zákona č. 274/2017 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi. Ten v § 13 stanovuje, že odškodnenie obetí trestných činov nesmie presiahnuť

50 x minimálnej mzdy. Vzhľadom k neaplikácii zásady zákazu retroaktivity z hľadiska použitia právnej normy, od ktorej sa má odvíjať výpočet výšky nemajetkovej ujmy, súd prvej inštancie pri jej výpočte vychádzal z minimálnej mzdy stanovenej, v súlade so zákonom o minimálnej mzde, na r. 2019, t.j. platnej v čase rozhodovania súdu o nároku žalobcu, určenej vo výške 520 €/mesiac a priznal žalobcovi titulom odškodnenia 5.200 €, t.j. desaťnásobok minimálnej mzdy, čo súd považoval za primeranú satisfakciu za ujmu spôsobenú žalobcovi nezákonným rozhodnutím. Ak z rozhodnutia nevyplýva, na základe akých dôkazov mal súd tvrdenia žalobcu za preukázané, takýto rozsudok trpí vadou jeho nepreskúmateľnosti. Žalovaná zároveň namietala, že výška nemajetkovej ujmy určená súdom prvej inštancie je podľa jeho názoru určená nesprávne. Súd pri svojom rozhodovaní argumentoval odôvodnením rozsudku KS v Bratislave sp. zn. 6Co/589/2015, kde trvalo trestné konanie minimálne 7 rokov a išlo o viacero obvinených osôb, pričom Krajský súd v Bratislave priznal náhradu škody vo výške 5.000 € ako primerané zadostučinenie, t.j. nemajetkovú ujmu. Avšak v prejednávanej právnej veci trvalo trestné stíhanie od 7. 9. 2005 do 6. 11. 2007, t.j. dva roky a dva mesiace. Samotné prípravné konanie (do momentu podania obžaloby) trvalo od 7. 9. 2005 do 29. 12. 2005, teda necelé tri mesiace. Konanie pred súdom - či už okresným, krajským, - prokuratúra (prokurátor) ovplyvniť nemôže. Žalovaná dodala, že podľa § 5 zákona č. 215/2006 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi, poškodený trestným činom znásilnenia alebo sexuálneho zneužívania má nárok na vyplatenie odškodnenia za spôsobenú morálnu škodu v sume 10 násobku minimálnej mzdy; na základe uvedeného žalovaná poukazuje v odvolaní na nepomer určenia výšky škody z pohľadu poškodeného znásilnením alebo sexuálnym násilím a žalobcovi priznanou nemajetkovou ujmu, nárok ktorej žalovaná nemá za dostatočne preukázaný. Žalovaná navrhovala odvolaciemu súdu v napadnutej časti rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť tak, že žalobu žalobcu zamietne.

20/ Žalobca sa na odvolanie žalovanej nevyjadril.

21/ Podľa § 470 ods. 1 prechodných ustanovení zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, účinného od 1.7.2016 (ďalej len „CSP“), ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

22/ Odvolací súd s poukazom na vyššie uvedené ustanovenie CSP preskúmal a prejednal vec v rozsahu podaného odvolania (t.j. vo vyhovujúcom výroku čo do priznania nároku na náhradu nemajetkovej ujmy a vo výroku o trovách konania ako tzv. závislom výroku) v zmysle § 379 a § 380 ods. 1 CSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania (rozsudok bol odvolacím súdom verejne vyhlásený podľa § 378 ods. 1 a § 219 ods. 3 CSP); odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie žalovanej je dôvodné, keď rozsudok súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

23/ V danom prípade bol predmetom prieskumu odvolacieho konania vzhľadom na odvolanie žalovanej žalobcovi priznaný nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 5.200 € (titulom nezákonného rozhodnutia orgánu verejnej moci), na základe ust. § 17 zák. č. 514/2003 Z.z., keď súd prvej inštancie dospel k záveru, že samotné konštatovanie porušenia práva v prípade žalobcu nie je pre neho dostatočným zadostučinením, vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím.

24/ Zákon č. 514/2003 Z.z. zaviedol právo aj na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym postupom pri výkone verejnej moci, a to za podmienok stanovených zákonom, t.j. náhradu nemajetkovej ujmy možno priznať poškodenému len vtedy, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadostučinením, vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom. Pre vznik práva na náhradu nemajetkovej ujmy (obdobne ako pre vznik práva na náhradu škody) spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, je nevyhnutné, aby boli súčasne naplnené 3 základné predpoklady, ktorými sú existencia nezákonného rozhodnutia (alebo nesprávneho úradného postupu), ďalej existencia nemajetkovej ujmy a kvalifikovaná príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím (alebo nesprávnym úradným postupom) a vznikom nemajetkovej ujmy. Náhrada nemajetkovej ujmy v podstate predstavuje poskytnutie „spravodlivého zadostučinenia“, aj v podobe peňažnej náhrady za utrpenú nemajetkovú (morálnu) ujmu, ktorá by mala zahŕňať ujmu spôsobenú poškodením občianskej cti, dobrej povesti, v dôsledku morálneho utrpenia napr. v prípade zadržania, väzby, výkonu trestu odňatia slobody alebo ochranného opatrenia, v dôsledku sťaženia spoločenského uplatnenia, či inú preukázateľnú (a tiež preukázanú) nemajetkovú ujmu.

25/ Podľa názoru odvolacieho súdu je nutné dať za pravdu námietkam žalovanej, že súd prvej inštancie priznal žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy bez toho, aby vykonané dokazovanie, zamerané na zistenie splnenia podmienok o existencii morálnej ujmy, preukázalo ich naplnenie. Podľa odvolacieho

súdu neboli v konaní žalobcom produkované také dôkazy, ktoré by preukazovali také skutočnosti, ktoré by zakladali dôvodnosť priznania majetkovej ujmy vo forme peňažnej náhrady.

26/ Žalobca pri odôvodňovaní uplatneného práva na priznanie mu náhrady nemajetkovej ujmy poukazoval na skutočnosť, že trestné stíhanie je vždy veľmi vážnym zásahom do života každého obvineného, vznesenie obvinenia má ďalekosiahle následky v podobe zásahu do práv a cti obvineného, ktorý je vystavený hrozbe obmedzenia základných slobôd v prípade väzby, zo vznesenia obvinenia mu vyplývajú administratívne obmedzenia, je diskriminovaný na trhu práce. Kriminalizácia žalobcovej osoby trvala niekoľko rokov.

27/ Nemajetková ujma predstavuje zásah do inej než majetkovej sféry poškodeného, a teda môže predstavovať rôzne negatívne následky do osobnej integrity poškodeného, vplyvajúce na jeho česť, vážnosť, povesť, doterajší súkromný a pracovný život, rodinné vzťahy, spoločenské postavenie a pod. Rozhodovanie súdu o priznaní konkrétnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy musí vychádzať zo skutkového stavu na základe dokazovania zameraného najmä na zisťovanie konkrétnych následkov v jednotlivých oblastiach spoločenského života dotknutej osoby, pričom dôkazné bremeno v tomto smere zaťažuje poškodeného (tu žalobcu). Súdom stanovená výška náhrady nemajetkovej ujmy by mala byť primeraná spôsobenej ujme. Z toho plynie, že nárok na peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy nemožno vyvodiť len zo samotnej existencie nezákonného rozhodnutia, bez ohľadu na následky dopadu vzniknutej ujmy na jednotlivé stránky života poškodeného, bez ohľadu na závažnosť utrpenej ujmy a okolností, za akých k ujme došlo.

28/ Trestné stíhanie vždy nepochybne znamená samé o sebe pre poškodeného určitú nemateriálnu ujmu, táto nesporná okolnosť však nezabavuje poškodeného povinnosti preukázať, že v prípade, ak si uplatňuje náhradu nemajetkovej ujmy v jej peňažnej podobe, mu vznikla táto nemajetková ujma v jednotlivých oblastiach života, ako aj intenzitu takéhoto zásahu. Predmetom dokazovania je vždy posudzovanie, či utrpená ujma je ujmom nepatrnou alebo závažnou, pričom je na poškodenom, aby produkoval jednak tvrdenia o existencii takých relevantných skutočností, ktoré zvyšujú hĺbku tvrdeného zásahu alebo významným spôsobom ovplyvňujú jeho životnú situáciu, a tiež aby tieto v konaní hodnoverne preukázal.

29/ Odvolací súd na rozdiel od súdu prvej inštancie na základe skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie, dospel k záveru, že žalobca neprodukoval v konaní také dôkazy, ktorými by spoľahlivo preukázal dôvodnosť ním uplatnenej peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy, pretože nepreukázal vznik konkrétnych nepriaznivých následkov, keď tieto sa v podstate obmedzili len na tvrdenie o tom, že vzhľadom na prebiehajúce trestné konanie prežíval (obdobne aj jeho rodičia a sestra) pocity neistoty, frustrácie, obavy z budúcnosti, z toho, ako trestné konanie vedené voči nemu skončí. Nebol schopný predložiť súdu žiadne dôkazy o tom, aký konkrétny negatívny dopad malo trestné stíhanie na jeho rodinný, pracovný život, jeho postavenie v spoločnosti, v ktorej sa pohyboval. Odvolací súd v žiadnom prípade nemá v úmysle bagatelizovať negatívne psychické prežívanie žalobcu v súvislosti s trestným konaním, vedeným voči jeho osobe, aj toto jeho tvrdenie však zostalo v podstate len vo všeobecnej rovine. Hoci žalobca tvrdil, že nezákonným trestným stíhaním jeho osoby zo strany štátu došlo k výraznému neprimeranému zásahu do integrity jeho osobnosti, ktorý na jeho osobe zanechal negatívne následky, tieto - s výnimkou negatívnych psychických prežívaní - nijako nekonkretizoval. Súd prvej inštancie tak podľa názoru odvolacieho súdu vec nesprávne právne posúdil, keď uzavrel, že žalobcovi možno hoci len sčasti priznať náhradu nemajetkovej ujmy (vo výške 5.200 €), a to vzhľadom na absentujúce uvedenie takých relevantných skutočností, ktoré by popisovali intenzitu tvrdeného zásahu, či negatívny vplyv na žalobcovu vtedajšiu životnú situáciu (rodinnú, pracovnú, spoločenskú, zdravotnú a pod.).

30/ Odvolací súd z vyššie uvedených dôvodov rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti vo veci samej, týkajúcej sa priznania náhrady nemajetkovej ujmy, zmenil podľa § 388 CSP tak, že žalobu žalobcu v tejto časti zamietol.

31/ O nároku na náhradu trov celého konania rozhodol odvolací súd na základe ust. § 396 ods. 1, ods. 2 v spojení s § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 CSP; žalovanej ako úspešnej strane v spore vznikol nárok na náhradu trov celého (prvoinštančného aj odvolacieho konania) v podstate v plnom rozsahu (žalobca bol z ním uplatňovaného plnenia vo výške 10.554,68 € úspešný len čo do sumy 554,68 €). Nakoľko však žalovanej v konaní žiadne trovy nevznikli, odvolací súd jej nárok na náhradu trov konania nepriznal.

32/ Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zákonov, § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a/ pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/ (§ 422 ods.1 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii (§ 427 ods.1 prvá veta CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods.2 CSP).

Dovolaateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolaťela musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a/ dovolaateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b/ dovolaateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c/ dovolaateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods.2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods.1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolaateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods.2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolaateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods.2 CSP).